

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 58 — Cena oglašom po dogovoru.
Odpri vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čehovski račun št. 11/5002

Leto II. Štev. 41

GORICA DNE 10. OKTOBRA 1946.

Cena L. 5.—

Gospod govori bogoljubni duši

Pravični morajo trpeti za grešni-ke, da se spreobrnejo in rešijo. Mnogi bi hoteli biti sveti, a se jim ne ljubi trpeti. V trudapolnem delu, mrtvičenju, križih in bolečinah je treba iti po potu svetosti. Ne bo evenčan, kdor se ne bo boril. Samo hrabri premagujejo svoje neprijatelje in si zaslužijo vonee zmage. Hrabrim dušam ne odre-

kam te radosti. Tolažim jih s svojo tolažbo in razsvetljam z višjim spoznanjem, da vedno bolj uvidevajo vrednost križev in bolečin, katere jim pošiljam, za reševanje duš. Obilne milosti sipljem za rešenje njih, za katere molijo in trpijo. Vsi zlati dukati in dragulji niso nič v primeri z dragocenostmi trpljenja, ki rešuje duše.

ALARM PROTI DUHOVNIKOM

Ob divjanju, ki se je sprožilo zoper duhovnike tudi na Primorskem, naj bo enkrat za vselej povedano naslednje:

Nihče ne more trditi, da je bil kdo izmed nas proti osvobodilnemu boju kot takemu. Niti naš nadškof ni bil proti njemu, dokler se je kazalo kot zgolj narodno gibanje.

Nihče ne more trditi, da bi bili mi slovenski primorski duhovniki v vseh letih fašizma klonili kedaj pred krivicami, ampak vsi vedo, da smo z žrtvami branili narod in pravico.

Tudi pod nemško okupacijo smo stalno protestirali proti krivicam in zagovarjali ljudstvo.

Nihče ne more trditi, da se je med našo duhovščino kedaj razpasel kapitalizem, saj smo primorski duhovniki po pretežni večini pravi nemaniči, odvisni od darov ljudstva, in se zato nobene socialne reforme ne bojimo. — Hočemo le, da se pri nas izvede na pravičen in nekrvav način. Za socialno zboljšanje med ljudstvom smo delali potom posojilnic, zadrug in delavskih združenj že davno prej, kot se je v naših krajih govorilo o socialnih reformah.

Nihče ne more trditi, da je na Primorskem kedaj vladal »klerikalizem«, ki da se po izjavah iz ljubljanskih vladnih krogov »ne sme nikdar več vrniti«. Nikdar nismo bili slovenski primorski duhovniki, ki se zbiramo okrog »Sl. Prim.«, kaj drugega, kot pastirji duš brez vsake želje po POLITIČNI OBLASTI nad ljudstvom.

Vsak izmed nas se zaveda, da je v položaju vojaka Kristusovega. Kakor mora biti vojak v državi pripravljen, služiti državni hrambi in tudi življenje dati za domovino, tako smo se mi z dnem našega mašniškega posvečenja zavezali, služiti Kristusu, ki v svoji Cerkvi živi, in dati zanj tudi življenje, če to od nas zahteva.

Danes je med Slovenci boj proti Kristusu in Cerkvi. Ta boj je napovedal komunizem. Duhovniki na Primorskem smo boja vajeni. Nismo klonili v boj za narodnost, še manj bomo klonili v boj za Kristusa in krščansko vero.

Ob današnjem prelomu zgodovine je možno le dveje:

1. Ali hoče nova država, ki nas vzame v svoje meje, — MI SMO ŽE VEČKRAT IZJAVILI, DA SI ŽELIMO RES DEMOKRATIČNE JUGOSLAVIJE! — pameten sporazum z nami, da bomo mogli svobodno vršiti naš poklic po Kristusovem ukazu, in v tem primeru ji bomo zvesti podaniki in pomočniki pri vseh njenih pravičnih naporih za delovno ljudstvo, h kateremu spadamo tudi sami.

2. Ali pa nas komunizem, ki ima v Jugoslaviji vodilno besed-

do, po svoji naravi kot duhovnike Kristusove sovražni in odklanja naše sodelovanje z državno oblastjo v prid ljudstva. V tem primeru naj se ne čudi, ako mu moramo odgovoriti z apostoli: »Boga je treba slušati bolj kot ljudi (Apd 5, 29). In v tem smo si duhovniki — morda le s par izjemami — edini in pripravljeni, tudi za ceno izgnanstva ali življenja ostati zvesti Kristusu in Njegovi Cerkvi.

Od nove državne oblasti, ki bi si želela našega sodelovanja, bi morali zahtevati sledeče svoboščine:

1) svobodno oznanjevanje vere Kristusove odraslim in otrokom v cerkvah, otrokom pa tudi v šolah;

2) svobodno vzgojo duhovskega naraščanja v lastnih šolah;

3) svobodno nameščanje duhovnikov in njih občevanje s cerkvenimi predstojniki in med seboj;

4) svobodo za vernike pri obiskovanju službe božje in pri vzdrževanju dušnih pastirjev, cerkva in naših vzgojnih zavodov;

5) svobodo cerkvenih organizacij;

6) svoboden tisk v lastni tiskarni in njega neovirano širjenje ter svobodno dobavljanje zadostnega papirja.

Ako nam državna oblast krati te nujne svoboščine in zahteva uspešnega sodobnega dušnega pastirstva, naj se zaveda, da njeno stališče pomeni očitno sovražnost napram veri in pravo preganjanje Cerkve.

Glede Cerkve pa imamo božje zagotovilo: »PEKLENSKA VRATA JE NE BODO PREMAGALA.«

INTERDIKT

Interdikt ali zapora bogoslužja je težka cerkvena kazen, s katero se ukinejo vernikom, ki ostanejo v cerkvenem občestvu, sveti obredi ter bogoslužna opravila, razen nekaterih izjem.

Pravna figura interdikt, v kolikor znači prepoved uživanja gotovih pravic in dobrin, sega v stari vek. Pozna jo že hebrejska, grška in rimska zakonodaja. V Atenah je bila postava, ki je prepovedovala ubijalcem soudeležbo pri bogoslužju; v Rimu je bila prepovedana izdajalcem uporaba ognja in vode. Cerkevno pravo pa je uvedlo interdikt v sredi 4. stoletja, in sicer kot osební interdikt. Sv. Avgustin omenja škofa Avksilija, ki je izobčil ne le nekega Klasicijana, ki je zagrešil težak zločin, temveč vsi njegovo družino. Šlo je torej za pravi interdikt, čeprav so ga imeli za »delno izobčenje«. Tekom časa se je njegov pravni lik izklesal, postal samostojna pravna figura, docela različen od izobčenja. Krajevni in-

terdikt se pojavi prvič v 6. stoletju. Ko se je l. 566. knez Hilderik polastil cerkvenega imetja v mestu Aix v Franciji, je zapretel škof Franko ob grobu sv. Mitre: »Dokler ne boš, o preslavni svetnik, rešil svojih služabnikov pred sovražniki in vrnil cerkvi, kar ji je bilo nasilno odvzeto, se ne bo na tem kraju užgala nobena sveča in ne zapel noben psalm!«. Enako ko je frankovska kraljica Fridegunda l. 586. dala umoriti škofa Pretestata, je Leodovald, škof mesta Bayeux, »dal zapreti vse cerkve in tako odvzel ljudstvu možnost prisostvovanja pri bogoslužju, dokler bi ne bil krivec kaznovan.«

V dobi od 6. do 11. stoletja je prišel interdikt v splošno rabo. Papež Gregor VII. je dal oblast frankovskim škofom, da so radi zločinov kralja Filipa I. ukiniteli vsako bogoslužje; enako je izrekel interdikt nad poznansko provinco radi zločinov kralja Boleslava. Papež Inocencij III. je izrekel interdikt nad mestom Cremona, nad kneževino Leon ter nad vso kraljevino Galijo za dobo dveh let. Tridentinski cerkveni zbor je potrdil kazen interdikt. V novejših časih se je uporabljal bolj po redko. Papež Pij X. je izrekel interdikt nad mestom

ZA MISIJONSKO NEDELJO

V nedeljo 20. oktobra se bo obhajala po vsem katoliškem svetu misijonska nedelja.

Naša nadškofija se je vedno odlikovala v gorečnosti in požrtvovalnosti za stvar, ki je tako vesoljnega pomena, kakor je širjenje sv. vere med poganskim svetom. Tudi letos naj bo v tem pogledu med prvimi.

Katoliški misijoni so radi svetovne vojne trpeli bolj kot katera koli ustanova. Sedaj, ko je ta šiba očja končala, morajo znova graditi številne porušene misijonske poslake in popraviti neizmerno škodo, ki so jo utrpeli.

Kdo naj jim pomaga pri tem orjaškem podjetju? Jasno je, da katoličani vsega sveta.

In kakšno pomoč jim moremo in moramo dati? Vse tisto, kar jim je potrebno za uspešno obnovitveno delo.

Molitev, žrtve in obilno miloščino. To naj da vsak izmed vas po svojih močeh.

Naši župniki in drugi upravitelji cerkva ter predstojniki vsakovrstnih samostanov in zavodov bodo napravili vse, kar je v njihovih močeh, da se njihovi verniki prepričajo o težki dolžnosti, ki jo imajo vsi kristjani napram misijonom. O misijonski dolžnosti vernikov bodo govorili zlasti pri sv. maši na misijonsko nedeljo in bodo za širjenje vere priredili ure čiščenja in druge pobožnosti.

Denarne zbirke bodo izvršili z isto vestnostjo in jih takoj poslali na nadškofijstvo, odkoder se bodo odpotale misijonskemu središču v Rim.

Prepričani, da se bodo duhovniki in verniki velikodušno odzvali našemu povabilu, blagoslovljamo vse z vsem srcem.

V Gorici dne 3. oktobra, na praznik sv. Terezije Deteta Jezusa, zavetnice misijonov.

+ KAROL, nadškof

Bog dai večni mir zvestemu pastirju

IZIDORJU ZAVADLAVU

ki je dal življenje za svoje ovce!

Odkar je g. župnik gorenjopoljski zmanjkal, so ga njegovi dobri farani vedno in povsod iskali. Tudi Jožef Stanič in njegova žena Zorka, kateri so komunisti ubili sestro pred dvema letoma, sta na poti v gozd dne 5 X. iskala sledove za njim. In našla sta ga prav v svojem gozdu v nekem robidovju, pokritega z dračjem in steljo.

To sta sporočila ljudstvu in kmalu sta prišli na lice mesta tudi civilna in vojaška policija. Ugotovili so, da je umorjeni resnično župnik Zavادلav, čeprav mu je glava vsa razbita in najbrž od živili vsa razgrizena. Z nog so mu pobrali čevlje in spodnji del ene noge je bil tudi že ogolodan do kosti. Pobrali so mu tudi denar, uro in druge stvari, ki so se zdele zločincem uporabne.

Dobri verniki gorenjopoljske duhovnije so vsi hiteli k mrliču, da zanj pomolijo.

Nekateri so vztrajali pri njem vso noč od 5. do 6. oktobra. Več bomo poročali prihodnjik.

Molite za rajnega duhovnika Izidorja Zavادلava, ki je dal svoje življenje za svoje ovce, katere je branil z govorno in tiskano besedo pred grabežljivimi volkovi!

razloge.

Kazen interdikt lahko traja tudi veliko časa. Ako se ljudstvo, katero je tako kaznovano, skesa ter prosi odpuščenja, bo zakonodajalec dal spregled in tako ukinit to hudo kazen.

Kazen interdikt nad župnijo je čista moralna obsodba in nekaka odtegnitev božjega varstva in lažjega dopadajenja nad udarjenim krajem. Zato je dolžnost takih vernikov, da storijo vse mogoče, da se rešijo te kazni in si tako spet prikljujejo sonce božje milosti, odpuščenja in ljubezni.

LJUBA MATI BOŽJA SVETOGORSKAI

VI.

Po letu 1902 sem posebno rad šel v kapelico sv. Mihaela, kadar sem priromal na Skalnice. L. 1913. prav na sv. Mihaela dan. Zakaj od leta 1902. temu raje? Če ne znate uganiti, se mi smilite. V tej kapelici je dobil grob veliki Missia. V oporoki je naročil ta Marijin častilec, naj ga pokopljejo na Sv. gori. Njegovega prednika in njegovega naslednika smo spremenili na »stari žegen« v kapelico, kamor so v grobnico spuščali telesne ostanke goriških nadškofov. Missia si je izbral Sv. goro. V oporoki je tudi ukazal, kako naj na grob zapišejo. Napis je vreden velikega moza: Jacobus Card. Missia. Ubogali so ga. Te besede so vklesali na nadgrobno ploščo. Na steno so pa vzdali Bitežnikov relief, ki je bil nad vse posrečen. Kazal je kardinala klečečega na klečalniku, molečega, prisrčno molečega. Saj se mu je videlo na licu, iz kakih srčnih globin se je dvigala njegova molitev.

Ne zameri, o Kraljica Svetogorska, da v Tebi namenjenem pismu pišem o Missiu. Saj je vprav nad vse delavni, neprestano moleči, premišljujoči Missia nedopovedno dvignil svetogorsko božjo pot, ko je pripeljal tja gor sinove sv. Frančiška. Čisto dosledno si je grob izbral tam gori. Veliki Marijin sin v Marijinem svetišču, veliki katolik v kapeli sv. Mihaela!

V nedeljo 20. oktobra bo na Kostanjevici v Gorici ob 3. uri popoldne velika misijonska pobožnost.

Adria, ko so tam l. 1909. bogoskrunsko napadli tamonjega škofa; enako l. 1913. nad mestom Galati, ko so napadli ondotelega škofa. Cerkevni zakonik je sprejel in potrdil v kanoničnem pravu tudi kazen interdikt.

Cerkveni zakonik razlikuje osebni in krajevni interdikt. Je osebni, kadar se izvrši prepoved neravnost z osebo zaporo bogoslužja, tako da prepoveduje osebam samim uporabo teh dobrin. Osební interdikt je dalje splošen, ako zadene skupnost oseb; poseben, ako zadene posameznike. Krajevni interdikt je vedno posreden, izvrši se namreč s krajevno zaporo bogoslužja, tako da se prepove v določenih krajih deljenje ali sprejemanje zakramentov in zakramentalov ter opravljanje svetih obredov. Krajevni interdikt je spet splošen, ako zadene celotno ozemlje škofije ali župnije, ali delen, ako zadene samo kako cerkev, pokopališče, kapelo.

V župniji, katero začene splošni krajevni interdikt, ako ni drugače ukazano v odloku, je dovoljeno: 1. Klerikom, če le niso pod osebno

zaporo bogoslužja, zasebno izvrševati v kateri koli cerkvi ali kapeli vsa bogoslužna opravila in svete obrede, toda ob zaprtih vratih, s tihim glasom in brez zvonjenja zvonov; verniki ne morejo biti prisotni. — 2. V stolnici, v župnijskih cerkvah ali v cerkvi, ki je edina v kraju, toda samo v teh, se sme opraviti ena tiha sveta maša, hraniti Najsvetejše, krščečiti, deliti sv. obhajilo, spovedovati, poročati, a brez poročnega blagoslova, vršiti opravila za mrtve, toda brez vsake slovesnosti. Pri teh opravilih pa je prepovedano petje, sijaj v sveti opremi in raba zvonov, orgel in drugih glasbil; sveta popotnica pa naj se bolnikom prinaša zasebno. Verniki so lahko pričujoči pri teh obredih. — 3. V nobeni teh cerkva pa ni dovoljeno vernikom sprejeti: sv. birme ali mašniškega posvečenja, zakramentalov; niti ne sme biti drugih nabožnih vaj, kot n. pr. blagoslova, procesij i t. d.

Škof lahko določi v svojem odloku še večje omejitve ali tudi popolno ukinitve vseh bogoslužnih opravil, ako ima za to posebno tehtne

